

Nr 35

Utlåtande i anledning av väckt motion om kontroll över rulettspelsverksamhet.

Tredje lagutskottet har behandlat en inom riksdagens andra kammare väckt och till lagutskott hänvisad motion, nr 191, av herr *Börjesson* i Falköping *m. fl.*

Motionen har i huvudsak följande innehåll.

Motionärerna framhåller att rulettspel på restauranger numera förekommer allmänt i landet. Erfarenheterna anses visa att sådant spel i alltför många fall utgör inkörsporren till de illegala spelhålorna. Särskilt beklagligt finner motionärerna det vara när ungdomar faller offer för spel om pengar. Det kan bli svårigheter att hejda unga mindre ansvars-kännande människor att delta i högt spel. Genom den utvidgade rulettspelsverksamheten läggs enligt motionärernas mening grunden till ett osunt nöjesliv och tidsfördriv. Förutom att det är mothjudande med spritservering i samband med hasardspel finner motionärerna det anmärkningsvärt att rulettspel får förekomma under helt okontrollerade former. De anser med hänsyn till att avsevärda summor torde komma i omlopp det erforderligt att något kontrollsystem införas på området. Genom kontroll skulle inte bara ett nytt skatteobjekt utvinnas i rulettspellet utan verksamheten skulle också fungera på ett så juste och sunt sätt som möjligt. Det sista anser motionärerna inte minst viktigt. Kontroll av spelverksamheten torde säkerligen kunna utformas på ett enkelt sätt och inordnas i en restaurangs kassakontroll- och redovisningssystem.

Motionärerna hemställer »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om snabb utredning av möjligheterna för att inom restaurangers kassakontroll- och redovisningssystem anordna kontroll över förekommande rulettspelsverksamhet».

Över motionen har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat utlåtanden från rikspolisstyrelsen, kontrollstyrelsen, överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Malmöhus län. På begäran av utskottet har yttrande därjämte avgetts av Sveriges hotell- och restaurangförbund. Rikspolisstyrelsen har bifogat yttranden från polischeferna i Stockholms, Göteborgs, Malmö och Skövde polisdistrikt. Även överståthållarämbetet har bifogat yttrande av polischefen i Stockholms polisdistrikt. Länsstyrelsen i Malmöhus län har bifogat yttranden från intendenten för utskänkingsärenden i länet samt polismyndigheterna i Malmö, Hälsingborgs och Lunds polisdistrikt.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt *Kungl. Maj:ts lotteriförordning den 19 maj 1939* anses såsom lotteri varje företag, däri efter lottning, gissning, vadhållning eller jämförlig av slumpen helt eller delvis beroende anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det, som erhålles av en var deltagare. Vidare skall enligt förordningen marknads- och tivolinöjen, såsom mekaniska spelapparater, ringkastningsanordningar och skjutbanor, vilka är förenade med vinstmöjligheter som nu sagts, betraktas såsom lotterier oavsett företagens beskaffenhet i övrigt. (1 § andra stycket.)

Lotteri om penningar och penningars värde får ej utan *Kungl. Maj:ts* tillstånd för allmänheten anordnas i andra fall eller i annan ordning än som stadgas i förordningen (1 § första stycket).

För anordnande av de enligt lotteriförordningen tillåtna lotterierna fordras — med undantag för de i tidningspressen sedvanliga mindre pristävlingarna (korsord o. d.) — antingen *förhandsanmälan* till polismyndigheten eller *tillstånd* av polismyndigheten eller länsstyrelsen (2 och 3 §§). Reglerna innebär i huvudsak att förhandsanmälan räcker för lotterier av mindre omfattning. I detta sammanhang må beröras endast den ena av de två typer av lotteri, som får anordnas efter förhandsanmälan, nämligen det som avhandlas i 2 § i förordningen. Förutsättning för anordnande av lotteri enligt detta stadgande är *att* lotteriet anordnas i samband med offentlig nöjeställning eller tillställning till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål, *att* lotteriet bedrivs allenast inom för tillställningen avsett område, *att* vinsterna uteslutande utgörs av varor eller av anvisningar, gällande såsom betalningsmedel allenast inom nämnda område, *att* värdet å högsta vinst icke överstiger 10 kronor eller, där vinsterna utgörs uteslutande av varor, 15 kronor, *att* vinstfördelning äger rum i omedelbar anslutning till deltagande i lotteriet *samt att*, om för deltagande i lotteriet fordras insats, denna icke överstiger 50 öre eller, där vinsterna utgörs uteslutande av varor, 1 krona.

Det rulettspel som nu tämligen allmänt förekommer på restauranger bedrivs efter anmälan enligt 2 § lotteriförordningen.

Enligt 4 § i förordningen må beträffande lotteri, som anordnas efter tillstånd eller förhandsanmälan, meddelas erforderliga kontroll- och ordningsföreskrifter. Vid meddelandet av sådana föreskrifter skall tillses att lotteriet inte betungas mer än nödigt.

1 § tredje stycket lotteriförordningen innehåller en erinran om brottsbalkens bestämmelser om *dobbleri*. Härmed åsyftas straffbudet i 16 kap. 14 § brottsbalken. Enligt detta straffas den som för allmänheten anordnar äventyrligt spel om penningar eller penningvärde eller tillåter sådant spel i lokal som han upplåtit åt allmänheten för *dobbleri* till böter eller fängelse i högst sex månader. Den som deltar i dylikt spel som anordnats för allmänheten eller eljest äger rum i lokal vartill allmänheten har tillträde kan dö-

mas till böter. Stadgandet hade tidigare sin motsvarighet i bestämmelserna om *äventyrligt spel* i 11 kap. 12 § strafflagen.

Frågan om gränsdragningen mellan lotteri och äventyrligt spel har prövats i rättsfallet NJA 1958 s. 504. Det var härvid fråga om rulettspel på bl. a. restaurang, vilket anordnats efter anmälan enligt 2 § lotteriförordningen. Det rulettspel som avsågs i rättsfallet hade bedrivits på följande sätt.

För spelet, vari flera spelare samtidigt kunde delta, begagnades marker med ett värde av 50 öre. I samma spelomgång kunde insats ske på ett stort antal olika sätt, och varje deltagares rätt att göra insatser begränsades allenast av att han icke ägde på en och samma insatsmöjlighet satsa mer än en mark i samma spelomgång. Vinstbeloppets storlek var avhängig av hur insatsen gjordes och växlade från två till tjugu gånger insatsen. Spelare kunde emellertid genom att i samma spelomgång göra flera insatser på olika sätt men avseende en och samma utgång erhålla vinstbelopp, vilka sammanlagt avsevärt översteg tjugu gånger värdet av en insats.

Högsta domstolen fann att ovan beskrivna spel — trots begränsningarna i fråga om storleken av insats och vinst — varit anordnat på ett sätt som kännetecknar rulettspel och därför att betrakta som äventyrligt spel, varför det icke omfattades av lotteriförordningen. På grund härav fälldes de som anordnat förevarande spel till ansvar för anordnande av äventyrligt spel.

Det må anmärkas att högsta domstolen uttalat sig endast beträffande den typ av spel med s. k. kombinerade insatser, som var föremål för prövning i nämnda mål. Den allmänna uppfattningen synes vara att rulettspel, som bedrivs så att de deltagande får göra endast en insats om 50 öre per spelomgång och där vinsten är begränsad på sätt 2 § lotteriförordningen anger, inte innebär äventyrligt spel. Den varianten av spelet, som innebär att deltagarna får göra flera insatser per spelomgång men endast på sådant sätt att dessa avser olika utgångar, varigenom endast en av insatserna kan medföra vinst, synes inte ha prövats i något vägledande rättsfall.

Möjligheter att ingripa mot rulettspel på restaurang finns — utöver vad brottsbalken och lotteriförordningen erbjuder — i *rusdrycksförsäljningsförordningen*, *ölförsäljningsförordningen* och *förordningen om försäljning av alkoholfria drycker*.

Sålunda stadgas i 38 § rusdrycksförsäljningsförordningen, att länsstyrelsen vid meddelande av tillstånd till utskänkning äger — med vissa undantag som här saknar intresse — meddela föreskrifter rörande utskänkningen. Bland föreskrifter, som ansetts kunna meddelas med stöd av detta stadgande, må här nämnas förbud att inom utskänkningslokal eller i direkt förbindelse därmed stående utrymme uppställa s. k. spelautomat eller tillhandahålla annat spel, för vars begagnande avgift skall erläggas. Dessutom kan länsstyrelsen enligt 43 § rusdrycksförsäljningsförordningen meddela föreskrifter av ovannämnda slag, där utskänkningsrörelse icke uppfyller de särskilda krav som med hänsyn till nykterhet, ordning och trev-

nad bör uppställas på sådan rörelse. — Bestämmelser, liknande de nu nämnda i rusdrycksförsäljningsförordningen, finns i ölförsäljningsförordningen (34 och 49 §§) och förordningen om försäljning av alkoholfria drycker (8 §).

Enligt *allmänna ordningsstadgan* är anordnare av offentlig tillställning skyldig ställa sig till efterrättelse de föreskrifter med avseende å ordning och säkerhet som polismyndigheten meddelar (16 §).

Tidigare riksdagsbehandling

Rulettspellet på restaurang har varit föremål för uppmärksamhet i riksdagen vid flera tillfällen.

I *interpellation* i första kammaren vid 1957 års riksdag ställdes till chefen för handelsdepartementet bl. a. frågan huruvida han ville medverka till sådana åtgärder att äventyrligt spel på restauranger förhindrades.

Interpellationen besvarades den 16 maj 1957. I sitt svar erinrade *chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange*, bl. a. att myndigheterna torde ha vissa möjligheter att på restaurang förhindra även rulettspel av det begränsade slag som lotteriförordningen medger. Han hänvisade härvid i första hand till länsstyrelsernas befogenheter enligt rusdrycksförsäljningsförordningen ävensom ölförsäljningsförordningen och förordningen om försäljning av alkoholfria drycker. Vidare framhölls att polismyndigheterna med stöd av allmänna ordningsstadgan torde kunna förbjuda rulettspel. Statsrådet ansåg sig icke för det dåvarande böra föreslå särregler för lotteri på restaurang eller vidta någon annan åtgärd, som kunde ankomma på honom, i syfte att hindra rulettspel på restaurang.

Vid 1958 års B-riksdag behandlades motion (I: B 124), i vilken det hemställdes om sådan ändring i lotteriförordningen, att rulettspel på restaurang blev förbjudet.

Andra lagutskottet uttalade i sitt av riksdagen godkända utlåtande (nr B 14), att rulettspel, där spelarna tilläts satsa på flera olika insatsmöjligheter, vilka alla täckte en och samma utgång, s. k. kombinerade insatser, i enlighet med av högsta domstolen meddelad dom (NJA 1958 s. 504) icke lagligen kunde äga rum. Beträffande de mera begränsade former av rulettspel, som fortfarande kunde anses tillåtna, fann utskottet med hänsyn till den korta tid de dittills bedrivits, att tillräckligt underlag saknades för ett övervägande av förbud mot sådana former av spel på restaurang. Utskottet erinrade emellertid om att myndigheterna hade möjlighet att jämlikt föreskrift i rusdrycksförsäljningsförordningen m. fl. författningar förbjuda att på restaurang tillhandahölls spel, för vars begagnande avgift skulle erläggas.

Vid 1961 års riksdag väcktes motioner (I:371 och II:425) med hemställan att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en allmän översyn av lotteriförordningen, varvid även frågan om rulettspellet borde prövas.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande (nr 37) anförde *andra lagutskottet* beträffande rulettspelet följande.

Vad — — — gäller frågan om roulett-spelet vill utskottet erinra om att äventyrliga former av sådant spel icke är tillåtna. Andra former av roulettspel har myndigheterna därjämte möjlighet att förbjuda i lokaler, där utskänkning äger rum, en möjlighet som överståthållarämbetet och en del länsstyrelser använt sig av. Behov av ytterligare inskränkningar i rätten att bedriva roulettspel torde icke föreligga. Icke heller synes det enligt utskottets mening för närvarande påkallat med lagbestämmelser för att reglera olika former av roulettspel. Detta får i stället överlämnas åt rättstillämpningen.

Som svar på en i riksdagens första kammare framställd *enkel fråga* vid 1964 års riksdag förklarade *statsrådet Hermansson* den 21 april nämnda år att utredningen rörande tillsynen över lotteriverksamheten icke avsåg att ta upp frågan om rulettspel.

Offentliga utredningar

Chefen för handelsdepartementet har enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 31 januari 1964 tillkallat sakkunniga för att utreda *tillsynen över lotteriverksamheten*. De sakkunniga bör enligt direktiven (riksdagsberättelsen år 1965 s. 347 ff) förutsättningslöst pröva gällande bestämmelser och rådande praxis beträffande tillsynen av lotteriverksamheten. Centrala frågor för utredningen skall vara omfattningen och arten av tillsynsmyndighetens kontroll samt den redovisningsskyldighet som bör åläggas lotterianordnare.

Som ovan framgår avser utredningen icke ta upp frågor rörande rulettspel på restaurang till prövning.

I anledning av att motionärerna fäst vikt vid att rulett-spelet på restaurang bedrivs i samband med spritutskänkning må här även omnämnas att chefen för finansdepartementet enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 8 oktober 1965 tillkallat sakkunniga för *översyn av alkohol- och nykterhetspolitiken*. Utredningens uppdrag är mycket omfattande. Enligt direktiven (årets riksdagsberättelse s. 225 ff) bör den sålunda behandla alla de spörsmål som är av betydelse för alkohol- och nykterhetspolitiken.

Utredningsarbetet beräknas pågå under år 1966.

Remissvaren

Förslaget om utredning rörande rulett-spelet tillstyrkes av *kontrollstyrelsen, rikspolisstyrelsen och polischeferna i Lunds och Skövde polisdistrikt. Sveriges hotell- och restaurangförbund* avstyrker motionen. Övriga remissorgan ställer sig tveksamma till den eller föreslår vissa ändringar i lotteriförordningen.

Vad först gäller rulettspels omfattning på restauranger upplyser *Kontrollstyrelsen* att förbud mot sådant spel jämlikt 38 § rusdrycksförsäljningsförordningen numera gäller endast inom Jönköpings och Gävleborgs län. I sistnämnda län har dispens lämnats för flera restauranger. Antalet restaurangruletter har ökat på sätt framgår av följande uppställning.

februari	1958	62
augusti	1962	134
september	1964	174
december	1965	203
mars	1966	ca 225

I fråga om verksamhetens organisation uppges från flera håll att flertalet restaurangruletter inte drivs av restauratörerna själva utan av särskilda rulettföretagare. Dessa betalar hyra till restauratörerna för att de får disponera restaurangens lokaler för ändamålet. Hyran är antingen fast eller står i proportion till exempelvis rörelsevinsten. *Kontrollstyrelsen* anför att hyran ibland rör sig om betydande belopp. Siffror på upp till 100 000 kr. per år har nämnts.

Flera remissorgan framhåller att det med hänsyn till att flertalet restauranger endast hyr ut lokal för rulettspel inte är möjligt att inom deras kassakontroll och redovisningssystem uppnå kontroll över rulettspellet.

Ett par av *polischeferna* redogör för innehållet i de kontrollföreskrifter som jämlikt 4 § lotteriförordningen meddelas i anledning av anmälningar om rulettspel på restaurang. Såsom exempel härpå må återges de föreskrifter som i visst ärende meddelats av *polismyndigheten i Skövde*.

1. spelet får anordnas endast i samband med offentlig nöjeställning och får bedrivas endast inom ovannämnda lokal;
2. endast specialutbildade croupierer får komma i fråga som ledare av spelet;
3. insatserna skall ske med för ändamålet särskilt tillverkade marker, som skall tillhandahållas deltagare till ett pris av 50 öre/st.;
4. *insatsen per spelare och omgång får ej överstiga 50 öre;*
5. högsta vinstbelopp per deltagare och spelomgång skall maximeras till 10 kronor samt skall vinstbeloppen utlämnas i marker;
6. markerna skall vara gångbara som betalningsmedel endast i lokalen;
7. anslag om spelsätt och vinstlista skall vara uppsatt i spellokalen liksom ett exemplar av detta protokoll.

Av remissyttrandena framgår att särskild kontrollant regelmässigt utses. I vissa fall har dessutom särskild tillsynsman förordnats. *Polischefen i Stockholms polisdistrikt* framhåller emellertid att kontrollen bör ske stickprovvis genom besök av civila poliser som inte är kända för restaurangpersonalen. Möjligheten att förordna särskild kontrollant anses inte ge ett effek-

tivt resultat, eftersom kontrollanten snabbt blir igenkänd. Härtill kommer att kontrollen är svår att genomföra såväl för croupieren som för en övervakande polisman när många spelare samlas runt spelbordet. Vidare framhålls att en övervakning från polisens sida är förhållandevis personalkrävande. I ett yttrande som fogats vid *polischefens i Malmö* utlåtande anföras att det föreslagna kontrollsystemet säkerligen är lämpligt för att fastställa spelverksamhetens omfattning. När det gäller att tillse att spelet bedrivs i lagliga former är systemet emellertid värdelöst. Om garanti här för skall erhållas är enda möjligheten att en kontrollant övervakar spelet.

Sveriges hotell- och restaurangförbund uppehåller sig vid frågan om den kassa- och redovisningsmässiga kontrollen över ruletterna. Förbundet erinrar om att motionärerna uttalat, att rulettspelet förekommer under helt okontrollerade former samt anför därefter bl.a. följande.

Med anledning härav synes i första hand böra konstateras att rulettrörelse på intet sätt är undantaget från de regler för bokföring, redovisning och skattekontroll som gäller inom andra näringsgrenar. Om restauratören själv driver rulettspelet, ingår redovisningen i hans vanliga bokföring. Om spelet sker i rulettfirmans regi, redovisas det i dess bokföring.

Att kontrollera redovisningen i restaurangens bokföring är alltså möjligt endast om spelet sker i restaurangens egen regi. Detta är emellertid tämligen ovanligt. Såvitt vi har oss bekant hyr flertalet restauratörer ut ett rum till rulettfirman, som där driver spelet. I sådana fall återfinns i restaurangens redovisning endast en verifikation på inbetald hyra.

I rulettfirmans redovisning finns emellertid full kontroll över samtliga medel som omsätts i spelet. Denna redovisning sker varje dag på en dagsrapport från rulettkassörskan till firman, vilken ingår i firmans bokföring.

Vunna marker inlöses mot pengar endast när de används som betalningsmedel på restaurangen. Denna inlösen sker hos rulettfirman genom en utbetalning till restaurangen och redovisas också på dagsrapporten — — —

Den här angivna redovisningen ger en fullständig kontroll över alla penningmedel som omsätts i spelet. Alla inbetalningar (= köp av marker) sker till kassörskan, som tar upp dem i dagsrapporten. Utbetalningar (utöver löner) kan endast förekomma till restaurangen.

Samtliga dessa transaktioner är underkastade full kontroll, även från skattemyndigheternas sida.

Den enda möjligheten att undandraga penningmedel från redovisning torde vara att kassörskan förfalskar dagsrapporten. Vi har ingen anledning att antaga att detta förekommer. I många fall har restaurangerna för övrigt ett eget intresse av att kontrollera redovisningens riktighet, nämligen då hyran från rulettfirman utgår i form av viss andel av vinsten. I dessa fall förekommer dagsrapporten också i restaurangens bokföring för den som vill ta del därav.

Vad gäller erfarenheterna av rulettspelet samt om dömena om detsamma framför flera av remissorganen uppfattningen att spelet bedrivet på sätt 2 § lotteriförordningen förutsätter är ett tämligen

oskyldigt nöje. *Intendenten för utskänkningsärenden i Malmöhus län* anför härom.

Därest rulettspel på rusdrycksrestaurang bedrivs under lagliga former, torde de vinster, som kan uppstå för spelaren, inte vara av sådan storlek, att olägenheter ur nykterhets- och trevnadssynpunkt behöver befaras därav på restaurangerna. Uppkomna förluster, som avsevärt överstiger vinsterna, torde knappast kunna medföra ekonomiska tragedier för de spelande. Tvärtom torde enligt min mening inte utan ett visst fog göras gällande, att dylikt spel utgör en tämligen oskyldig förströelse, som i sin mån kan bidra till den trevnad, som en restauratör bör bjuda sina gäster och som i förarbetena till gällande rusdrycksförsäljningsförfordning särskilt framhålles såsom önskvärd. En förmodan att rulettspel mer än »fotbollstips» eller »travtips» bidrager till att ungdomen faller offer för spel om pengar saknar troligen realistisk grund.

Polischefen i Malmö polisdistrikt uttalar i denna del följande.

Polismyndigheterna i gemen har goda möjligheter att i sin brottsutredande verksamhet liksom vid tillämpandet av socialvårdslagar av olika slag få en bild av vilka frestelsefaktorer, som mer än andra befordrar mänskliga urspårningar och tragedier. Härstädes har veterligen hittills icke uppdragats något fall, där rulettspel på restaurang konstaterats eller kunnat misstänkas ha bidragit till kriminalitet eller social misär eller missanpassning. Eftersom rulettspellet på restaurang lanserades först här i staden, bör möjligheten att göra erfarenheter av spelet kanske ha varit större här än på de flesta håll.

Polischefen i Stockholms polisdistrikt framhåller att rulettspel på restaurang, om det bedrivs enligt förutsättningarna i 2 § lotteriförfordningen, får anses vara ett tämligen oskyldigt och oförargligt spel, närmast att jämföra med chokladhjul och liknande tivolinöjen.

Flera remissorgan, bland dem *polischeferna i Stockholm, Göteborg och Skövde*, vitsordar dock att spelet lätt urartar, om det inte övervakas effektivt. *Kontrollstyrelsen* anför att det vid en förfrågning hos intendenterna för utskänkningsärenden framkommit att överträdelse mot lotteriförfordningens bestämmelser beträffande insatser och vinster är vanligt förekommande. För polismyndigheterna på många orter är möjligheterna att komma till rätta med dessa överträdelse till synes små. Svårigheten att få rulettspellet att bedrivas under lagliga former gör enligt styrelsens uppfattning betänksamheten mot detta spel särskilt påtaglig.

De av motionärerna framförda skatte- och sociala aspekterna på rulettspel berörs bl.a. i *kontrollstyrelsens* yttrande. Styrelsen anför.

I motionen talas även om att man genom kontroll i någon form torde vinna ett nytt skatteobjekt i rulettspellet. Det är ovisst om man härmed åsyftar att åstadkomma ett förbättrat utbyte av den direkta beskattningen av rulettföretagen eller om man vill få till stånd en särskild beskattning av denna verksamhet. Såsom av motionen framgår är vid denna form av rulettspel vinsten enligt lotteriförfordningen begränsad till 20 gånger insat-

sen, medan den vid de internationella ruletterna är högst 36 gånger insatsen. Härigenom måste de svenska ruletterna bli relativt sett mer lönsamma för ägarna. Detta kan enligt kontrollstyrelsens mening utgöra ett särskilt motiv för att underkasta beskattningen av restaurangruletterna särskild prövning.

Vad gäller frågan om åtgärder i anledning av motionen anför *kontrollstyrelsen* att en eventuell kontroll i huvudsak bör avse inte restaurangernas utan rulettidkarens redovisning. Frågan om åstadkommande av en dylik kontroll anses kunna inrymmas i det uppdrag som har lämnats utredningen rörande tillsynen över lotteriverksamhet. Enligt styrelsens mening synes det också kunna övervägas att genom tilläggsdirektiv uppdra åt denna utredning att pröva spörsmålet om ändring i lotteriförordningen i syfte att åstadkomma en tillfredsställande gränsdragning mellan lotteri och dobbleri. Den i motionen berörda frågan om sambandet mellan rulettspel och rusdrycksutskänkning anser styrelsen ingå i alkoholpolitiska utredningens uppdrag.

Rikspolisstyrelsen föreslår att rulettspelet blir föremål för utredning och hänvisar till utredningen rörande tillsynen över lotteriverksamheten. Även *polischeferna i Lund och Skövde* anser det erforderligt med en utredning.

Polischefen i Stockholm anser att övervakningen bör ske genom polisens försorg, men varje möjlighet att förstärka denna kontroll genom tekniskt eller ekonomiskt verkande åtgärder bör tillvaratas. Samma uppfattning framförs av *polischefen i Göteborg*. Till undanröjande av varje tvivel om att endast en insats får göras per spelomgång bör enligt *polischefens i Stockholm* mening föreskrift härom intas i lotteriförordningen.

Polischefen i Malmö anser att 2 § lotteriförordningen bör ändras så att spelformer som inte kan uppfattas som enbart ganska oskyldiga tivolförströelser görs beroende av tillståndsprövning. Därigenom skulle man även genom återkallande av tillstånd kunna inskrida mot överträdelser av gällande föreskrifter. Även *länsstyrelsen i Malmöhus län* och *polischefen i Hälsingborg* förordar en översyn av lotteriförordningen såvitt avser rulettspel.

Överståthållarämbetet anför att 2 § lotteriförordningen knappast tillkommit med tanke på rulettspel på restauranger och att paragrafen upptar vissa föreskrifter, vars lämplighet i sammanhanget kan ifrågasättas. Gällande föreskrift om högsta vinstvärde anses sålunda inte stå i överensstämmelse med vad rulettspelet är avpassat för. Ämbetet ifrågasätter vidare om föreskriften att vinsterna skall utgöras av anvisningar gällande som betalningsmedel endast inom tillställningsområdet är lämplig i detta sammanhang. Liknande uppfattning framförs av *länsstyrelsen i Malmöhus län* och *intendenten för utskänkningsärenden i länet*. Det kan vidare enligt *överståthållarämbetets* mening övervägas om inte rulettspel bör ske under viss kontroll. Huruvida denna kontroll bör ske i den ordning som angivits av motionärerna förefaller överståthållarämbetet tveksamt. Om en närmare

reglering av rulettspellet anses påkallad bör den enligt ämbetets uppfattning ske genom centralt utfärdade föreskrifter.

Sveriges hotell- och restaurangförbund anser att motionen inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet

Under senare år har rulettspellet på restauranger blivit allt vanligare. För närvarande förekommer sådant spel vid omkring 225 restauranger i landet. Spelet anordnas emellertid i allmänhet inte av restaurangägarna själva utan av särskilda rulettföretag, som för ändamålet hyr lokal i vederbörande restaurang. Spelet bedrivs efter anmälan till polismyndigheten jämlikt 2 § lotteriförordningen. Enligt denna bestämmelse får lotteri anordnas efter anmälan till polismyndigheten i samband med offentlig nöjeställning under förutsättning bl. a. att värdet på högsta vinst inte överstiger 10 kronor samt att, om för deltagande i lotteriet fordras insats, denna inte överstiger 50 öre.

I motionen anförs att rulettspellet i många fall utgör inkörsporren till de illegala spelhålorna. Spelet anses även särskilt hos ungdomen kunna lägga grunden till ett osunt nöjesliv. Motionärerna finner det vidare motbjudande att spritservering förekommer i samband med hasardspel. Med hänsyn till att avsevärda summor torde komma i omlopp anser motionärerna det erforderligt att något kontrollsystem införs på området. Genom ett sådant skulle inte bara ett nytt skatteobjekt utvinnas utan verksamheten skulle även »fungera så juste och sunt som möjligt». Motionärerna hemställer att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av möjligheterna att inom restaurangernas kassakontroll- och redovisningssystem anordna kontroll över rulettspellet.

Utskottet vill för sin del först anmärka, att den i motionen berörda frågan om sambandet mellan rulettspel och rusdrycksutskänkning synes ingå i alkoholpolitiska utredningens uppdrag. Utskottet förutsätter att utredningen kommer att ägna frågan vederbörlig uppmärksamhet.

Vad gäller motionen i övrigt vill utskottet erinra om att äventyrliga former av rulettspellet inte är tillåtna samt att myndigheterna har vissa möjligheter enligt rusdrycksförsäljningsförordningen och allmänna ordningsstadgan att förhindra även rulettspel av det begränsade slag som lotteriförordningen medger. I detta sammanhang må omnämnas att många polismyndigheter i de föreskrifter, som de utfärdar i anledning av anmälningar om rulettspel, intar bestämmelse om att deltagarna i spelet får göra endast en insats à 50 öre per spelomgång. Polismyndigheterna torde vidare regelmässigt förordna polismän eller andra personer att utöva kontroll över spelet. Om rulettspellet bedrivs med den nyss angivna begränsningen beträffande insatserna synes det, såsom även flera av remissorganen påpekat, vara en

tämligen oskyldig företeelse. Vad som förekommit i ärendet ger emellertid vid handen att en effektiv övervakning av spelet är svår att genomföra och att överträdelse av lotteriförordningens bestämmelser om insatser och vinster kan förekomma. Några mera allvarliga missförhållanden synes spelet dock inte ha gett upphov till. Den beskrivning av vådorna av rulettspelet som lämnas i motionen är därför enligt utskottets mening överdriven.

Remissvaren ger sålunda inte något stöd för antagandet att rulettspel på restaurang utgör inledning till deltagande i illegalt spel om pengar. Vad gäller farhågorna för att ungdomen skall falla offer för spel om pengar eller eljest ledas in på osunda banor till följd av rulettspel på restaurang vill utskottet framhålla att ungdom synes delta i spel på dessa ställen endast i tämligen obetydlig omfattning. Något större ungdomsvårdsproblem torde rulettspelet på restaurangerna därför knappast vara. Utskottet delar sålunda i väsentliga avseenden inte de uppfattningar beträffande rulettspelet som framförts av motionärerna. Gentemot deras förslag kan även, såsom flera remissorgan påpekat, invändas att flertalet restauranger endast hyr ut lokal för rulettspel. Det torde därför inte vara möjligt att i någon större utsträckning uppnå kontroll över rulettspelet inom restaurangernas kassakontroll- och redovisningssystem. Frågan synes därför i huvudsak få lösas efter andra linjer. De möjligheter som kan erbjuda sig att utan alltför vidlyftiga åtgärder förstärka kontrollen över rulettspelet synes emellertid böra tillvaratas. Vad som förekommit i ärendet ger även utskottet anledning ifrågasätta huruvida lotteriförordningens bestämmelser i övrigt är i alla delar lämpligt utformade med hänsyn till rulettspelet. Remissorganen har i denna del lämnat ett par förslag till ändringar i förordningen som synes vara värda att närmare övervägas. Hithörande frågor synes lämpligen böra prövas av utredningen rörande tillsynen över lotteri verksamheten. Utskottet anser därför att motionen bör överlämnas till utredningen för att övervägas under dess arbete.

Utskottet får på grund av vad sålunda anförts hemställa,

att förevarande motion, II:191, icke måtte föranleda annan riksdagens åtgärd än att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer att motionen jämte detta utlåtande överlämnas till utredningen rörande tillsynen över lotteri verksamhet.

Stockholm den 21 april 1966

På tredje lagutskottets vägnar:

HANS LEVIN

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Svante Kristiansson, Erik Jansson, Nils-Eric Gustafsson, Åkesson, Herbert Larsson, Gunnar Pettersson*, Lidgard och Torsten Hansson;

från a n d r a kammaren: herrar Levin, Johansson i Torp, Nyberg*, fru Torbrink*, herrar Grebäck*, Hedin*, Svanberg och From.

---

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.